

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Definice v právních předpisech

Článek se zabývá problematikou definic v právních předpisech a na ukázce některých nejnovějších legislativních návrhů předkládá příklady špatné praxe s návrhy na úpravu.

Definicí je vymezení určitého pojmu pro účely právního předpisu. Používají se, když mají určitý pojem odlišit od běžně chápaného významu, typicky jej rozšířit či zúžit, případně když vymezují obsah nového pojmu. Legislativní pravidla vlády nestanoví bližší obsahové požadavky na definice. Určité takové požadavky obsahují příklady správné praxe v Legislativním helpdesku ODok.[1] Definice tak mj. nemá současně obsahovat pravidlo jednání a je třeba se vyhnout nevhodné až směšné definici. Ne vždy se daří tyto požadavky naplňovat.

Sucho

V návrhu novely vodního zákona předloženém do vnějšího připomínkového řízení[2] § 87a odst. 1 zní: *„(1) Suchem se pro účely této hlavy rozumí hydrologické sucho jako výkyv hydrologického cyklu, který vzniká zejména v důsledku deficitu srážek a projevuje se poklesem průtoků ve vodních tocích a hladiny podzemních vod.“*

Důvodová zpráva[3] uvádí: *„V souvislosti s tím, jaká část hydrologického cyklu je suchem postižena, je možno rozlišovat meteorologické sucho, zemědělské (půdní) sucho, hydrologické sucho, socioekonomické sucho (kdy již následkem přírodních procesů dochází k výrazným dopadům na společnost, hospodářství a životní prostředí). Vzhledem k působnosti vodního zákona předkládaná novela řeší (pouze) sucho hydrologické.“* Definice měla hydrologické sucho odlišit od jiných such, což se nepodařilo.

Při čtení definice se nabízí otázka, co je hydrologické sucho? I jeho definici ustanovení obsahuje. Jedná se vlastně o dvojitou definici. Zaměřme se proto nejprve na druhou část věty, tedy definici hydrologického sucha. Sucho obecně (včetně jeho jiných druhů) narušuje hydrologický cyklus – koloběh vody (což vyplývá i z důvodové zprávy) a obecně vzniká tím, že neprší (navíc demonstrativní uvedení tohoto důvodu je zbytečné), a poté ubývá povrchová i podzemní voda – jde o skutečnosti všeobecně známé. Navržená definice se překrývá s obecným významem pojmu sucho. Definici tak lze zjednodušit *„Suchem se pro účely této hlavy rozumí hydrologické sucho jako sucho.“*, ještě jednodušeji *„Suchem se rozumí sucho.“* Jedná se tedy o nežádoucí vymezení pojmu sebou samým – definici kruhem. Přitom že jde o hydrologické sucho (jakožto málo vody), je jasné z povahy věci i ze systematického výkladu (uvedení úpravy ve vodním zákoně).

Definice je tedy zbytečná, proto je třeba ji z návrhu vypustit.

Z právního pohledu by definice měla smysl, pokud by rozšiřovala obecný pojem sucha (např. *„suchem se rozumí i stav, kdy podle vývoje počasí nelze očekávat srážky“* – srov. vymezení topné sezóny v § 2 odst. 2 vyhlášky č. [194/2007](#) Sb.) nebo jej zužovala (*„suchem se rozumí přechodné výrazné snížení hladiny vodních toků“* – srov. definici povodní v § 64 odst. 1 vodního zákona).

Plán pro sucho

Dále v tomtéž návrhu v § 87b odst. 1 věta první zní: *„Plánem pro zvládání sucha a stavu nedostatku*

vody (dále jen „plán pro sucho“) se pro účely tohoto zákona rozumí dokument, který obsahuje zejména vymezení a popis území s identifikací zdrojů vody, popis rizik sucha, včetně jeho možných dopadů.“

Kombinace definice a legislativní zkratky jsou obecně nevhodné. Definice vlastně říká, že plán pro sucho je dokument, což je zcela zřejmé. V další části jsou vymezeny náležitosti plánu pro sucho, což nemá být obsahem definice.

Ustanovení lze vhodně zjednodušit: „Plán pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody (dále jen „plán pro sucho“) obsahuje zejména vymezení a popis území s identifikací zdrojů vody, popis rizik sucha, včetně jeho možných dopadů.“

Oznamovatel

V návrhu zákona o ochraně oznamovatelů předloženém do vnějšího připomínkového řízení[4] se v § 2 odst. 3 stanoví: „(3) Oznamovatelem se podle tohoto zákona rozumí osoba, která podala oznámení podle odstavce 1, přičemž se opodstatněně domnívá, že oznamované informace jsou v době podání oznámení pravdivé.“. Definice říká, že oznamovatelem není ten, kdo se neopodstatněně domníval. Budeme-li tímto způsobem tento pojem vykládat, dospějeme k závěru, že člověk, který nemá opodstatněnou domněnku (jinými slovy nemá důkaz), vůbec podnět podat nemůže, což je zjevně nesmyslné. Účelem ustanovení totiž je, aby takovým oznamovatelům toliko nebyla poskytnuta ochrana. Pochybnosti vzbuzuje i použité sousloví „opodstatněně domnívá“ - není patrné, co to má znamenat. Z důvodové zprávy vyplývá, že oznamovatel má být přesvědčen o pravdivosti podání a dále že se brání podávání nepodložených, šikanózních a vědomě nepravdivých oznámení.[5] Tedy oznamovatel nemá úmyslně podat nepravdivé podání (avšak při nedbalosti má být chráněn). V tomto duchu by bylo vhodné ustanovení formulovat a včlenit jej do § 12: „Oznamovatel nebo osoba jemu blízká nesmí být z důvodu oznámení jakkoliv postihován, ledaže úmyslně učinil nepravdivé oznámení.“. Stranou ponecháváme otázku, zda to nevyplývá z principu zákazu zneužití práva (§ 6 a 8 občanského zákoníku).

Odvětné opatření

V § 2 odst. 5 stejného návrhu se uvádí: „(5) Odvetným opatřením se pro účely tohoto zákona rozumí jakékoliv jednání či pohrůžka jednání jdoucí k tíži oznamovatele vyvolané oznámením, ke kterému dochází v souvislosti s výkonem práce, nebo služby.“. Definovaný pojem je však uveden pouze v nadpisu § 12 a nikde jinde. Dochází tak ke zbytečné definici nepoužívaného pojmu. Definice se dále kryje s obecným významem pojmu, navíc v § 12 je ještě uveden konkrétnější demonstrativní výčet. Proto je třeba definici vypustit.

Závěr

Uvedené příklady představovaly nevhodné způsoby používání definic. Při tvorbě právních předpisů je třeba definicemi šetřit a používat je pouze, je-li to nezbytné z důvodu významového odlišení pojmu a nelze-li vystačit „nedefinčním“ normativním textem.

Mgr. Jan Fiala,

autor se zabývá tvorbou práva

[1] Příklady správné praxe. Legislativní helpdesk. K dispozici >>> [zde](#).

[2] Návrh zákona, kterým se mění zákon č. [254/2001](#) Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. j. 50139/2018-MZE-12152. K dispozici >>> [zde](#).

[3] Tamtéž.

[4] Návrh zákona o ochraně oznamovatelů, č. j. 32081/2018-OHR. K dispozici >>> [zde](#).

[5] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)